

ქეთევან პატარაია,
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ხელოვნებათმცოდნეობის (კინომცოდნეობა) დოქტორი

რეზიუმე

ჩეხი მწერლის, კარელ ჩაპეკის, „მოთხრობები ორი ჯიბიდან“ XX საუკუნის 20-იან წლებში იწერებოდა. დაახლოებით ნახევარი საუკუნის შემდეგ, იუმორით მოყოლილი ამბავი სამართლიანი და თავმოყვარე ახალგაზრდა კაცის შესახებ, კინოში გააცოცხლეს სცენარისტმა ამირან ჭიჭინაძემ და რეჟისორმა გურამ პატარაიამ. ფილმში „რეკორდი“ შეცვლილია ჩაპეკის ამავე სახელწოდების მოთხრობაში მოცემული მოქმედების ადგილი და დრო. ამასთან, გავრცობილია ფაბულა, დამატებულია პერსონაჟები, დამუშავებულია გმირების ხასიათი. 70-იან წლების დასაწყისში, სამეგრელოს პატარა სოფელში განვითარებული ამბავი იმდროინდელი ადამიანების პორტრეტებს გვიხატავს. სიუჟეტში ჩანს, რომ მათთვის სახელს და ღირსებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს – წარმოთქმულ სიტყვას დიდ ყურადღებას აქცევენ. დურუს უშვერი სიტყვების მოსმენის შემდეგ ახალგაზრდა ჯოტიას გასაოცარი ძალა მიეცემა და აჯობებს რეკორდსმენებს ბირთვის კვრაში (მოთხრობაშიც ასეა), ამასთან, როცა თავისი გულისსწორის თვალში მატყუარად გამოჩენის საფრთხე დგება, იმავეს იმეორებს (ეს უკვე ფილმის ავტორების დამატებულია). ამირან ჭიჭინაძისა და გურამ პატარაიას მოფიქრებულია საინტერესო დრამატურგიული სვლები, სცენები, ხასიათები: თავისი უფროსის წინაშე შებლაღული სახელი უნდა აღიდგინოს მილიციელმა ხუტამ და ამიტომაც წამოიწყოს დიდი ექსპერიმენტი; ჩაუკეტავი „საკნიდან“ არ გამოდის ჯოტია, რადგან სიტყვა აქვს მიცემული და მის სატრფოსაც მოსწონს ეს: „უპირო კაცი არც მე მეყვარებაო“ – ამბობს; წინაპრების ვაჟკაცობით იწონებს თავს მოხუცი უჩა ბიძია; „სად ყავს თეოფილე გაბუნისა დურუს გასალახი შვილიშვილები?“ – აღშფოთებულია თეოფილე; ხალხის წინაშე ვერ იგინება დურუ ხუნჭუა, როგორ უნდა აკადროს ეს შეკრებილ საზოგადოებას, წინა დღეს სუფრაზე დამეგობრებულ ჯოტიას ან საკუთარ თავს?! ყველგან ღირსებას და სახელს იცავენ.

ფილმში კარგად ჩანს იმდროინდელი საზოგადოების ფასეულობები, ქცევები. როგორ აღიქმება ყოველივე ეს დღევანდელი გადასახედისა? როგორი იქნებოდა „რეკორდი“, დღეს რომ გადაეღოთ? შეიცვალა თუ არა ამ ფასეულობების მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულება და, შესაბამისად, ქართველი მაყურებელი? როგორ აღიქვამს იგი ამ ფილმს დღეს, როცა არათუ სხვისი, არამედ საკუთარი დედის გინებაც ჩვეულებრივ ამბად იქცა?

კარელ ჩაპეკის „რეკორდი“ სამეგრელოში

საკვანძო სიტყვები: ჩაპეკი, რეკორდი, პატარაია

ჩეხი მწერლის კარელ ჩაპეკის (1890-1938) შემოქმედებას ქართველი მკითხველი კარგად იცნობს. მას ეკუთვნის ფანტასტიკური ჟანრის ნაწარმოებები, იუმორისტული მოთხრობები, ფილოსოფიური ზღაპრები, პიესები, სატირული პამფლეტები, ანეკდოტები. „რეკორდი“ ერთ-ერთია მისი მოთხრობების კრებულიდან სახელწოდებით „მოთხრობები ორი ჯიბიდან“.

1974 წელს „რეკორდის“ მიხედვით სატელევიზიო მხატვრული ფილმი გურამ პატარაიამ გადაიღო და 1928 წელს დაწერილი ამბავი 70-იანი წლების სამეგრელოში გადაიტანა.

რეჟისორის ქალიშვილი სოფიო პატარაია ბესიკ გაფრინდაშვილის დოკუმენტურ ფილმში „რეკორდი“ 40 წლის შემდეგ“ იხსენებს, როგორ წააკითხა მამამ ეს მოთხრობა და უთხრა, რომ ფილმის გადაღებას აპირებდა. „მე ვუთხარი: „მამა, არ გამოგივა ეს“. რატომო? „რა ვიცი, მე არ მეჩვენება არც სასაცილოდ, არც რალაცად...“. „იცი, რა გითხრა? მე ფილმი უკვე გადაღებული მაქვსო, – მითხრა“. „რეკორდი“ მართლაც არ ტოვებს შთაბეჭდილებას, რომ საინტერესო ფილმად შეიძლება იქცეს, რადგან სიუჟეტი, ფაქტობრივად, ორი ადამიანის დიალოგია, რომლის დროსაც, ძირითადად, ერთი ამბავს ჰყვება, ხოლო მეორე უსმენს.

მოთხრობა ასე იწყება:

„– ბატონო მოსამართლე, – ვახტმისტრი გეიდა პატაკს აძლევს უბნის მოსამართლე ტუჩეკს, – ნება მომეცით, მოგახსენოთ: სხეულის დაზიანების სერიოზული შემთხვევაა... ჯანდაბა, სიცხეც ამას ჰქვია!“

– მერე, მოეწყვეთ მოხერხებულად, – ურჩია მოსამართლემ.

გეიღამ შაშხანა კუთხეში მიაყუდა, ჩაფხუტი იატაკზე დაავადო, ქამარი მოიძრო და მუნდირი შეიხსნა.

– უფ, – ამოთქვა მან, – წყეული ბიჭი! ბატონო მოსამართლევ, ასეთი შემთხვევა ჯერ არ მქონია. შეხედეთ ერთი – ამ სიტყვებთან ერთად ვახტმისტრმა ასწია მძიმე შეკვრა, გახსნა გაკვანძული დიდი ლურჯი ცხვირსახოცი და იქიდან ამოიღო ადამიანის თავისოდენა ქვა, – არა, შეხედეთ ამას, – დაჟინებით გაიმეორა.

– და რა არის აქ განსაკუთრებული? – შეეკითხა მოსამართლე და ფანქრით მიუთითა ქვაზე, – უბრალო რიყის ქვაა“¹

არც რაიმე განსაკუთრებულია მოთხრობილი ამ ციტატაში. ვახტმისტრი გეიდა ჰყვება, როგორ ესროლა 19 წლის ვაცლავ ლისიციკიმ, აგურის ქარხნის მუშამ, ნ – კილოგრამიანი რიყის ქვა ფრანტიშეკ პუდილს, მიწათმფლობელს, მევახშესა და აზარტული თამაშების მოყვარულს, რომელსაც ქვა მარცხენა მხარში მოხვდა და მხარი და ლავიწი მოტეხა, მყესები გაუგლიჯა და ღია ჭრილობა დაუტოვა. მიზეზი კი იყო, რომ მდინარე საზავას ნაპირზე მდებარე მისი ბლის ბაღში მეზობლის ბიჭი გადაძვრა. ფრანტიშეკმა ბავშვი ხიდან ფეხით ჩამოათრია და ქამრით სცემა. ვილაცამ მეორე ნაპირიდან ორჯერ დაუძახა – ბიჭს თავი დაანებეო, – მაგრამ ფრანტიშეკმა – რა შენი საქმეაო, – გასძახა და შეაგინა. სწორედ ამ დროს მოხვდა ლისიციკის ნასროლი ქვა.

გურამ პატარაიამ სცენარის დაწერა კინოდრამატურგ ამირან ჭიჭინაძეს შესთავაზა. ისინი ტექსტზე დამოუკიდებლადაც მუშაობდნენ და ერთადაც. ამ პროცესს სოფიო პატარაია იხსენებს: „მე მახსოვს ის მომენტები, როდესაც მეგრულ კილოს იყენებდა მამა და მიდიოდა ამის გათამაშება. იყო სიცილი, ხორხოცი, ერთი ამბავი... აი, ამაში, ყველაფერში, ეს სცენარი იწერებოდა...“²

ეს სიმსუბუქე და ძალდაუტანლობა ეტყობა კიდეც სცენარს და ფილმს. რეჟისორის ქალიშვილი იმასაც ამბობს: „პრაქტიკულად, მე დიდი წვალეხა ვერ ვნახე: ვერც მსახიობების არჩევაში, ვერც კომპოზიტორის, ვერც მხატვრის... ანუ მამას ეს ყველაფერი უკვე

¹ ჩაპკვი, რეკორდი, 2008, გვ. 151.

² დოკუმენტური, რეკორდი.

გათვლილი ჰქონდა თვითონ“.³

ეკრანიზაციისას მაყურებელი ზოგჯერ ელის, რომ ეკრანზე ნაცნობ თუ საყვარელ ნაწარმოებთან მაქსიმალურად მიახლოებულ გარემოს, სიტუაციებს, პერსონაჟებს ნახავს და სხვაგვარ ინტერპრეტაციას არ იზიარებს. ზოგჯერ კი პირიქით, ენდობა ფილმის ავტორს და ბოლომდე მიჰყვება მას.

უმნიშვნელოა, რა ამბავია ფილმში ნაჩვენები – თანამედროვე თუ წარსულში მომხდარი, რეალური თუ გამოგონილი, რეალისტური თუ ფანტასტიკური. ამბის საფუძველი მრავალგვარი შეიძლება იყოს – ზეპირსიტყვიერებაში შემონახული ლეგენდიდან დაწყებული, გენიალური რომანით თუ პოემით დამთავრებული. არც გეოგრაფიული თუ ეთნიკური დეტალები ცვლიან რამეს. ავტორი, ნებისმიერ შემთხვევაში, თანამედროვეობაზე, მის გარშემო მიმდინარე მოვლენებზე საუბრობს და ეს ან პირდაპირ აისახება, ან სხვა დროსა და ადგილზე მომხდარ ამბავში ირეკლება.

ამბავი, სიუჟეტი მხოლოდ საშუალებაა, რომელსაც შემოქმედი სხვადასხვანაირად ამუშავებს და ინტერპრეტაციას აძლევს. ერთსა და იმავე ფაბულიდან სრულიად განსხვავებული ნაწარმოების ინტერპრეტაცია შეიძლება შეიქმნას. მნიშვნელოვანია მისი დამუშავება – ამბის გადმოცემის გზა, რას ამბობს ამით ავტორი ან რისი თქმა უნდა. სათქმელი დაკავშირებულია სიუჟეტთან, მაგრამ შეიძლება არ ეყრდნობოდეს ფაბულას. ზოგადად, ხელოვნების ნაწარმოები, კინოფილმი, ნათლად ან შეფარვით აჩვენებს იმ საზოგადოების ცხოვრების ფასეულობებს, რომლისთვისაც ის შეიქმნა.

რას წარმოადგენს „რეკორდი“, როგორც მოთხრობა და „რეკორდი“, როგორც ფილმი? მოთხრობასა და ფილმს თითქმის ნახევარი საუკუნე აშორებთ. მოთხრობის შექმნის პერიოდში ჩეხეთი (რომელიც პირველ მსოფლიო ომში ავსტრია-უნგრეთის დამარცხების შედეგად გათავისუფლდა) უკვე 10 წელი ჩეხოსლოვაკიის დამოუკიდებელი რესპუბლიკის შემადგენლობაში იყო.

მოთხრობის მთავარი გმირი ვახტმისტრი გეიდა პირველი მსოფლიო ომის მონაწილეა. ის ხელყუმბარას ყველაზე შორს, 14 მეტრზე, ისროდა. ამიტომაც, კარგად იცოდა, რას ნიშნავს 6-კილოგრამიანი ქვის თითქმის 20 მეტრზე გადაგდება. „ახალი რეკორდსმენის“ მოსაძებნად გეიდამ თავისი უბანი მთლიანად მოიარა და ყველას აუხსნა, რომ ქვის მსროლელს არა დასასჯელად

³ იქვე, დოკუმენტური, რეკორდი.

ეძებს, არამედ იმისთვის, რომ იგი მსოფლიოს გააცნოს. გეიდა მოსამართლეს უყვება, რომ ამის შემდეგ ბიჭებმა რიყეზე უსროლელი ქვა აღარ დატოვეს, ყველას სახელის გათქმა უნდოდა.

ბოლოს, გამოცხადდა ლისიკი და დანაშაული აღიარა. რამდენი ეცადა გეიდა, რომ ლისიკის ქვა იმავე მანძილზე გადაეგდო, მაგრამ არაფერი გამოვიდა. მოსამართლის თანხმობით, დაკავებული ვაჟი ვახმისტრმა მოსამართლეს მიჰგვარა. მას ტანზეც კი გაახდევინეს, კუნთები დაუთვალიერეს და დარწმუნდნენ, რომ ასეთი ფიზიკური მონაცემების კაცს საგნის შორს ტყორცნა არ შეეძლო. ლისიკი კი ჯიუტად ამტკიცებდა სროლის ფაქტს. საბოლოოდ, გაბრაზებულმა მოსამართლემ ის გაუშვა.

ლისიკი ხალხის წიალიდან გამოსული პერსონაჟია. ახალგაზრდა მუშა აგურის ქარხნიდან, არაფრით გამორჩეული, მაგრამ სამართლიანი და კეთილი. როგორც კი დაინახავს, რომ ბავშვს ქამრით სცემენ, ბრაზდება და დახმარებას ცდილობს; როცა აგინებენ, ძალა უათმაგდება, პირველივე ქვას იღებს და მოწინააღმდეგეს მოცეცავს.

ამ პერსონაჟის სახით, ჩაპეკი თითქოს აჩვენებს უბრალო ჩეხს, რომლის ქვეყანაც ორი საუკუნის განმავლობაში ავსტრია-უნგრეთის იმპერიას ჰყავდა დაპყრობილი, რომელმაც ომში იბრძოლა და იბრძოლა იმისთვის, რომ თავისუფალი ყოფილიყო. ძალიან გაბრაზდა, ველარ მოითმინა უსამართლობა, შეურაცხყოფა და ისე მოიქცა, მისგან რომ არავინ ელოდა (გავიხსენოთ, რომ პირველი მსოფლიო ომის შემდგომ პერიოდში, ცენტრალურ ევროპაში დემოკრატია მხოლოდ ჩეხოსლოვაკიაში იყო დამყარებული). ავტორი, სავარაუდოდ, გულისხმობს, რომ მსგავს ვითარებაში, საკუთარ თავს შეიძლება იმ ჩეხმა ბიჭებმაც აჯობონ, რომლებმაც რიყე გაცალეს ქვებისგან.

სხვა გარემო და სიტუაცია იყო 70-იან წლებში, ზოგადად მსოფლიოშიც მეტ-ნაკლები სიმშვიდე იყო. 1973 წელს ვიეტნამი ამერიკის შეერთებული შტატების ჯარებმა დატოვეს. ავღანეთის ომი 1979 წელს დაიწყო. საბჭოთა საქართველოში ამ პერიოდს ხან სტაგნაციის პერიოდს, ხან „ტკბილ სამოცდაათიანებს“ უწოდებენ. ამ წლებში გადაიღეს „ვერის უბნის მელოდიები“ (1973), „შერეკილები“ (1973), „ივანე კოტორაშვილის ამბავი“ (1974)... ეროვნული თვითგამორკვევის საკითხმა კულტურის სფეროში გადაინაცვლა ალეგორიული ფორმით, ხშირად იუმორის თანხლებითაც.

გურამ პატარაიას ფილმის პერსონაჟები ქართველები არიან, მეგრელები. რეჟისორი ფილმის მზადების პერიოდში სამეგრელოში ჩასვლის დროს აკვირდებოდა და სწავლობდა ყველაფერს: ადამიანებს, აქცენტს, ენას, სხვადასხვა დეტალს, თუმცა, ბევრი რამ წინასწარ მომზადების გარეშე, ფილმში იმპროვიზაციულადაც შეუტანია.⁴

„რეკორდი“ იმ ადამიანების პორტრეტებს აჩვენებს, რომლებიც ბისთვისაც სახელსა და ღირსებას დიდი მნიშვნელობა აქვს. მას უფრო თხილდებიან, ნათქვამ სიტყვას ყურადღებას აქცევენ. აქცენტი ამ მიმართულებითაა გადატანილი და ამბავიც უფრო დამუშავებული და თანმიმდევრულია. ამირან ჭიჭინაძესა და გურამ პატარაიას მოფიქრებული აქვთ საინტერესო დრამატურგიული სვლები, სცენები, ხასიათები. ფაქტობრივად, იქ, სადაც მთავრდება მოთხრობა, ფილმის ძირითადი ნაწილი იწყება.

თუ ბრავს შეუძლია, რომ ადამიანს დიდი ძალა მისცეს, მაშინ, იქნებ ღირდეს ექსპერიმენტის ჩატარება და მისი ხელახლა გაბრაზება?

დურუ ხუნჭუა ფრანტიშეკივით მევახშე და მოთამაშე არაა, მაგრამ მასავით სახელგატეხილია, როგორც უღირსი კოლმეურნე, რომელიც მხოლოდ საკუთარ ნაკვეთში მუშაობას ცდილობს.

რა კოლმეურნეა დურუ?! ისე, ყველაფრის ღირსია მაგი, ახია მაგაზე... მაგრამ, თუ არ არის დამნაშავე, არ უნდა ვთქვათ, – ახია მაგაზეო... და, თუ ჯოტია ცაავა დამნაშავე, უნდა დავსაჯოთ ჯოტია ცაავა, – ასწავლის მილიციელ ღინტუს ხუტა უფროსი.

თავიდან ხუტა უფროსსაც გაუკვირდა – ნ-კილოგრამიანი ქვა ჯოტიამ ასე შორს როგორ ისროლაო, მაგრამ, როცა ღინტუმ ის სიტყვები ჩასჩურჩულა, რომლებიც დურუმ ჯოტიას მიაძახა, ეჭვის ნატამალიც არ დარჩენია. სწორედ უშვერი სიტყვების მოსმენის შემდეგ მიეცა ჯოტიას საოცარი ძალა (მოთხრობაშიც ასეა), მაგრამ ფილმში ამას იმეორებს მაშინ, როდესაც გულისსწორის თვალში მატყუარად გამოჩენის საფრთხე ჩნდება. ორივე შემთხვევაში ის ღირსებას იცავს. ახალგაზრდა კაცი არც ჩაურაზავი „საკნიდან“ გამოდის, რადგან სიტყვა აქვს მიცემული, რომ არ გაიქცევა. როგორც ჩანს, ასეთი თვისებების გამო მოსწონს ჯოტია სატრფოსაც და ამიტომ ამართლებს მის საქციელს – უპირო კაცი არც მე მეყვარებაო – ამბობს.

⁴ საუბარია დასახელებულ ფილმზე.

რისთვის წამოიწყო დიდი ექსპერიმენტი მილიციის უფროს-მა ხუტამ? იმისთვის, რომ უფროსის წინაშე შებღალული სახელი აღიდგინოს.

მოხუცი უჩა ბიძია გამუდმებით წინაპრების ვაჟკაცობით იწონებს თავს და მათ საგმირო საქმეებზე ჰყვება.

შვილიშვილზე ბრაზდება თეოფილე გაბუნია, როცა გაიგებს, რომ დურუს ბაღში გადაპარულა და ხილი მოუპარავს, მაგრამ ათ-მაგად აღშფოთდება, როცა ეტყვიან, რომ დურუმ დაიჭირა ბავშვი და ცემა (ოღონდ, არა ქამრით). „სად ყავს თეოფილე გაბუნის დურუს გასალახი შვილიშვილები?“ – ძლივს აკავებენ გავემებულ ბაბუას.

როგორ შეიგინოს ხალხის წინაშე დურუ ხუნჭუამ? მაშინ ცხელ გულზე შეიგინა, მაგრამ ახლა ხომ სხვაა? ახლა როგორ უნდა აკადროს ეს საზოგადოებას, წინა დღეს, სუფრაზე დამეგობრებულ ჯოტიას ან საკუთარ თავს?! არც ხუტა უფროსს შეუტანია ეჭვი დურუს სიმართლეში, ჩეხი ვახმისტრისგან განსხვავებით, ტანზე რომ გაახდეინეს ახალგაზრდა კაცს და კუნთები უთვალიერეს. ჯერ ერთი, ჯოტიას ფიზიკური მონაცემები ისედაც ცნობილია მისი თანასოფლელებისთვის და მეორეც, ამას როგორ აკადრებდნენ?!

ყველანი ღირსებას და სახელს იცავენ. ფილმში კარგად ჩანს იმდროინდელი საზოგადოების ფასეულობები, ქცევები. რეალურად, ქვეყანა დიდი იმპერიის კოლონიაა, თუმცა, ცოტათი სადავემიშვებული და ამას არ იმჩნევს. ცდილობს, შეინარჩუნოს თავის-თავადობა, დანარჩენ სამყაროს კულტურით, სპორტით, მეცნიერებით, ფოლკლორით, ისტორიით ხმა მიაწვდინოს და სახელი დაიმკვიდროს. როგორც კი სახელს საფრთხე დაემუქრება, რიგითი ქართველი ამას მტკივნეულად აღიქვამს და ბრაზდება.

დასრულებული ფილმი მოსკოვის ცენზორებმა ჩაიბარეს, მიიღეს, თუმცა, ეთერში გაშვება დაგვიანდა. ბოლოს რეჟისორი შინაგან საქმეთა სამინისტროში მინისტრ კონსტანტინე კეთილაძესთან დაიბარეს. შოთა გორგოძის (რომელიც მაშინ შინაგან საქმეთა სამინისტროში სამმართველოს უფროსად მუშაობდა) მოყოლილით, კეთილაძე კარგი კაცი იყო, ხელოვნებაში ჩახედული, მაგრამ შეუჩინდნენ, რომ „რეკორდის“ საკითხი კოლეგიაზე განეხილათ და მიეღოთ დადგენილება – პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წინაშე ფილმის აკრძალვის თაობაზე, რადგან მილიციის მუშაკების ავტორიტეტის შემლახველიაო.

გორგოძე აკრძალვის წინააღმდეგი გამოსულა. ედუარდ შევარდნაძეს, რომელიც პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი იყო და კოლეგიას ესწრებოდა, საერთოდ არაფერი უთქვამს. იმავე საღამოს 10 საათზე ფილმი ტელევიზიით აჩვენეს. როგორც ჩანს, შსს-ში სხდომის საპასუხოდ, პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ, შევარდნაძის ხელმძღვანელობით, ფილმის ჩვენებას ნება მისცა.

ამბობენ, იმ სხდომაზე განსაკუთრებით უფროსი ასაკის ჩინოსნები ხმაურობდნენო. ალბათ, ახსოვდათ დრო, როდესაც მილიციელი ძლიერი და შიშისმომგვრელი უნდა ყოფილიყო. მაგრამ ეს უკვე სამოცდაათიანი წლები იყო და მილიციელებს სულ ცოტა იუმორი არ ეყოთ, რომ მიმხვდარიყვნენ - ამ ფილმით კი არ ილანძლებოდნენ, არამედ პირიქით, მაყურებლის თვალში, სასაცილოსთან ერთად, უფრო ადამიანურები და საყვარლებიც კი ჩანდნენ. აქაც ღირსების საკითხი იდგა (როგორც მათ ესმოდათ), ღირსების და სახელის.

ჩაპეკის მოთხრობიდან პატარაიას ფილმამდე სახე იცვალა სიუჟეტმაც, პერსონაჟებმაც, დრომ და ადგილმა, სათქმელმა. ფილმის გადაღებიდან დღემდე დაახლოებით ნახევარი საუკუნე გავიდა. დღეს რა ფასეულობებით ვცხოვრობთ? რამ შეიძლება გაგვაბრაზოს ისე, რომ საკუთარ თავსაც ვაჯობოთ? დღეს რის გამო ვამყარებთ ან არ ვამყარებთ რეკორდებს?

ბიბლიოგრაფია:

- ჩაპეკი კ., რეკორდი, კრებული „რჩეული მოთხრობები“, გამომცემლობა „დია“, თბ., 2008.
- დოკ. ფილმი „რეკორდი“ 40 წლის შემდეგ“, 2015 <https://www.youtube.com/watch?v=8hpfJ4skMpM>
- მხატვრული ფილმი „რეკორდი“, 1974, <https://1tv.ge/video/mkhatvruli-filmi-rekordi/>

Ketevan Pataraiia,
Doctor of Arts (Film Studies)
Shota Rustaveli Theater and Film Georgian State University

CHAPEK'S „RECORD“ IN SAMEGRELO

Keywords: Chapke, Pataraiia, record

Abstract

„Tales from Two Pockets“ by Czech writer Karel Čapek was written in the 1920s. About half a century later, a story told with humor about a fair and self-respecting young man was revived in the film by screenwriter Amiran Chichinadze and director Guram Pataraiia.

The film „Record“ changes the place and time of action given in Čapek's story of the same name. However, the plot is expanded, characters are added, and characters are developed.

In the early 1970s, in a small village in Samegrelo (one of the provinces of Georgia), the story portrays the people of that time. For them, a worthy name and dignity are of great importance; they are wary of it and pay attention to the spoken word. After hearing Duru Khunchua's swearing, young Jotia Tsaava was given amazing power and broke the world record in shot put (similar to the story), as well as when there was a threat of appearing as a liar in his fiancée's eyes, he repeated the same thing (this was added by the authors of the film).

Amiran Chichinadze and Guram Pataraiia conceived dramaturgical moves, scenes, and characters: The name of his boss must be restored by the policeman Khuta, and therefore he initiated a great experiment; Jotia is not coming out of the unlocked cell because he has given his word, and his lover likes that too; she says that she couldn't love him if he weren't a man of his word; old man Uncle Ucha boasts about the courage of his ancestors; „Theophile Gabunia did not have grandchildren so that Duru could beat them up“ - Theophile is outraged. Duru Khunchua cannot swear in front of the people; how should this be done to the gathered society, to Jotia who is his friend from the previous day, or to himself?!

They are all trying to protect honor and name. The film clearly shows the values and behaviors of the society of that time. How is all this perceived from today's point of view? What would „Record“ be like if it were filmed today? Has society changed towards these values, and accordingly, has the Georgian audience? How does it perceive this film today when not only someone else's but also one's own mother's swearing has become an ordinary story?

Bibliography:

- ჩაპუკი კ., რეკორდი, კრებული „რჩეული მოთხრობები“, გამომცემლობა „დია“, თბ. 2008
- Documentary film „Record“ After 40 Years“, 2015 <https://www.youtube.com/watch?v=8hpfJ4skMpM>
- Film „Record“, 1974, <https://1tv.ge/video/mkhatvruli-filmi-rekordi/>